

3056), або ж навпаки отримали протилежні категорії. Так, три бугаї мають категорію поліпшувач за спермопродуктивністю і нейтральні за запліднювальною здатністю, два – нейтральні за спермопродуктивністю і погіршувачі за запліднювальною здатністю. Бугай Індик 554 отримав категорію погіршувач за спермопродуктивністю, але має категорію поліпшувача за запліднювальною здатністю.

Таким чином, запліднювальна здатність сперми не залежить від загальної спермопродуктивності.

Якщо перевагу надавати оцінці бугаїв за молочною продуктивністю потомства, то до групи батьків бугаїв можуть бути відібрані тільки поліпшувачі за надоем, як мінімум нейтральні за якістю спермопродукції і за її запліднювальною здатністю. З наших даних до таких вимог можуть належати такі бугаї, як Ельбрус 897, Зайчик 1408, Момент 3058 та інші. Вони вірогідно оцінені за молочною продуктивністю і є поліпшувачами та нейтральними за відтворними ознаками. Бугаї Евкалипт 645 і Причал 1179 – поліпшувачі за запліднювальною здатністю сперми та за спермопродуктивністю, але нейтральні за молочною продуктивністю.

Таким чином, запліднювальна здатність не впливає на молочну продуктивність і ранги племінної цінності бугаїв за цими показниками мають не великий ступінь співпадання. Якщо враховувати, що ступінь успадкування цієї ознаки мізерний, то не слід включати його в селекційну програму, а поліпшення цієї ознаки вести не зарахунок селекції бугаїв.

Тому можливості добору за комплексом ознак можна вивчити тільки після селекції бугаїв за всіма цими етапами. Дослідження показали, що всі етапи оцінки і добору бугаїв слід розглядати як відносно самостійні і незалежні між собою.

УДК636.22/28.082

В.Г.ВАСИЛЕЦЬ¹, М.Є.ІЗВЕКОВ², Л.В.ГОНЧАРЕНКО³, І.М.ГУРСЬКИЙ⁴ **ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВІДТВОРЕННЯ СТАДА У М'ЯСНОМУ СКОТАРСТВІ**

¹Харківський державний аграрний університет

²Харківський зооветеринарний інститут

³Інститут тваринництва УААН

⁴Уманська державна аграрна академія

Практика показує, що у м'ясному скотарстві найбільш вигідно одержувати телят у максимально короткі строки (сезонно). У більшості господарств із розведення м'ясної худоби ці строки припадають на перший квартал і початок другого. Проведення отелень у короткі строки дозволяє повніше використовувати природні кормові угіддя. За такої системи телята вирощуються в найсприятливіший період і в зимівлю вступають зміцнілими.

У племзаводі "Головеньківський" Чернігівської області телиці, що народилися у I кварталі при відлученні від матерів у віці 8 місяців у середньому мали живу масу 210-220 кг, бички – 250-260 кг. Телята, які були одержані у

3 та 4 кварталах, мали живу масу відповідно 190-200 та 210-220 кг, тобто нижче на 9,0 -16 %.

У господарствах, що забезпечені пасовищами, але не мають достатньої кількості приміщень та кормів для зимівлі, строки отелень можна перенести на квітень – першу половину травня. При цьому корови вступають у зимівлю тільними, але без телят. Це дозволить утримувати їх у більш дешевих приміщеннях легкого типу за менших витрат кормів і праці.

Одночасне відлучення телят дає можливість формувати вирівняні групи тварин, що впливає на собівартість яловичини.

За планування отелень у першому та на початку другого кварталів парування проводять у 2-3 кварталах (травень-серпень). З виходом на пасовище маточне поголів'я забезпечується повноцінною годівлею, постійним моціоном, що сприяє активній тічці та високому проценту заплідненості.

При аналізі відтворних якостей корів у стаді племзаводу “Головеньківський” встановлено, що у маток, які отелилися у 1 і 2 кварталах, сервіс-період майже на 50 днів коротший, ніж при отеленні в 3-4 кварталах.

Влітку легше організувати парування і провести його з максимальним ефектом. У цей період не потрібні коштовні пункти штучного осіменіння, стан доріг дозволяє без перешкод доставляти сперму. Гурти корів і телиць парувального віку розташовують, по можливості, ближче до ферм. За умов наявності великого поголів'я, компактно розташованого на пасовищах, осіменіння організують за кільцевою системою. При цьому бугаїв-плідників зосереджують в центральному пункті штучного осіменіння. Якщо ж парувальний контингент малочисельний, але ферми віддалені, то доцільно доручити проводити парування технікам окремих ферм.

Бугаї-плідники повинні мати заводську вгодованість, для чого влітку їх слід випасати вранці і ввечері по 1-2 години. У віддалених таборах для них обладнують навіси, де утримують на прив'язі або у денниках. У парувальний період раціон їх повинен містити якісне злаково-бобове сіно (5 кг), зелену масу (8-10 кг), взимку трав'яне борошно (1 кг); концентрати – до 7 кг, бажано щодня вводити до раціону 2-3 курячих яйця, 7-10 кг відвійок. За відсутності випасання обов'язковий моціон під наглядом скотаря на вигульних майданчиках.

У місцях розташування маточних гуртів необхідно обладнати карди з розколами і фіксуєчим пристроєм. Визначення і вилучення маток в охоті для ручного парування проводять вранці і ввечері, а також під час водопою. Після злучання бугая ставлять під навіс, роблять запис у журналі парувань. Корів парують 1 раз в охоту. Дорослому бугаєві дозволяють 2-3 садки на день, один день на тиждень – відпочинок. Молодим бугаям дають 1 садку на день і 2 дні відпочинку на тиждень.

У господарствах, де є огорожені пасовища, влітку слід утримувати корів групами (у загоні – гурт з 40 голів, за якими закріплюють 1 бугая на 2 місяці). Після закінчення парувальної компанії корів з'єднують в гурти по 120-150 голів і залишають 1 плідника.

У м'ясному скотарстві дуже важливо не затримувати початок парувальної компанії і проводити її в 1,5-2 місяці (у виключних випадках – не більше трьох).